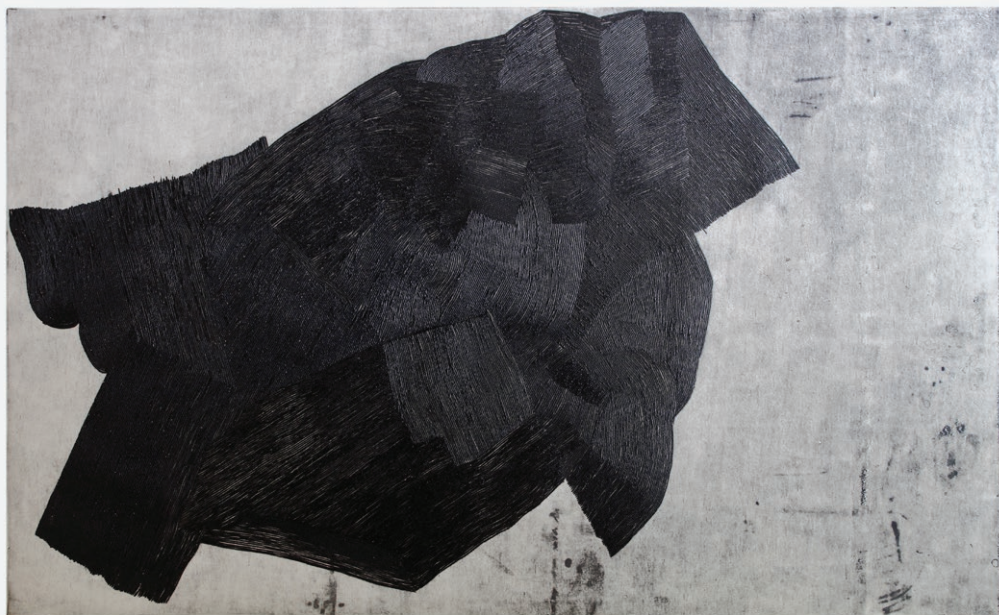

Galerija L et

4. februar – 1. marec 2020

SAMUEL GRAJFONER

Predani mariborski likovni ustvarjalec in pedagog Samuel Grajfoner že desetletja intenzivno živi z grafiko in za grafiko. Zanj je značilno, da ga je v grafično umetnost »zapeljala«¹ kiparska izkušnja, zato se v svoji ustvarjalnosti dosledno ukvarja z raziskovanjem odnosa med polnoplastičnimi predmeti oziroma njihovimi oblikami in prostorom. V končni fazi teh intenzivnih iskanj in soočanj z različnimi sodobnimi prijemi in materiali pri grafiku vse bolj intenzivno prihaja na dan težnja po prostorskem umeščanju (beri instalaciji) grafičnih objektov. S tem mislim predvsem na odtise izjemno velikih formatov, ki nosijo očitna znamenja monumentalnosti in s svojo postavitvijo v prostor zavzamejo vse bolj izrazito vlogo.

Grafiko lahko na splošno pojmuje tudi kot avtorjevo najbolj intimno izrazno sredstvo, morda kar njegov rokopis. V enem izmed predelov grafične ustvarjalnosti to gotovo velja tudi za Grajfonerjevo umetnost. Vendar je treba takoj dodati, da je avtor z novimi ambicijami in išoč nove izzive stopil odločno naprej. Razvil in uresničil je zamisli, s katerimi bi grafika odločneje stopila v prostor (kot sam pravi, da bi stopila s stene, kjer običajno visi) in hkrati ohranila svojo avtonomnost. Tako razstavljeni Grajfonerjevi mogočni grafični objekti vsekakor stremijo k sooblikovanju prostora in k spreminjanju njegovih vizualnih značilnosti.

Samuel Grajfoner o svojem ustvarjalnem procesu in svojih likovnih dosežkih meni, da niso plod inspiracij: »Verjamem v nenehno poglobljanje samega procesa dela, v intenzivno raziskovanje in v nepretrgano ukvarjanje z oblikami v prostoru. V inspiracijo ne verjamem.«² Trdi, da je proces dialoga z oblikovanjem grafične matrice tisti pomembni dejavnik, ki prinese končni rezultat. Njegova dela torej nastajajo kot nenehno dopolnjujoči se postopki in posegi, ki jih grafik z vsemi svojimi orodji izvaja na matrici. Gre za neke vrste izrazito neposrednost in spontanost, ki pa imata skupni cilj – avtorsko zaznamovani izraz kot najbolj izčiščeno likovno pričevanje o umetnikovih filozofskih in likovnoteoretskih stališčih.

Mnogi grafiki vidijo procesualnost grafičnega postopka kot največjo draž te izrazne tehnologije. Kljub vsem predvidevanjem in načrtom ter sprotnemu oblikovanju motiva z likovnimi posegi v matrico je namreč njen končni videz znan in dokončno definiran šele po prvem odtisu. V Grajfonerjevi praksi je mnogo teh prvih odtisov tudi zadnjih, ker avtorja ne zanima toliko reproduktivnost grafičnega medija, ampak bolj njegova enkratnost. V osnovi tega njegovega ustvarjalnega sveta je grafična risba, vtis ostrih dlet ter šil v kovinsko ali drugo ploščo (linolej) in potem poglobljanje teh osnovnih intervencij s kislino, z jedkanjem. Risba je gotovo tisti njegov razpoznavni likovni element, ki sem ga prej označil kot avtorjev rokopis. Sicer pa umetnik pojmuje postopek ustvarjanja kot grafični proces, pri katerem se ideja na podlagi številnih preverjanj in korekcij oblikuje v svoji materialni podobi. Meni, da je pri tem zelo pomemben tudi povratni vpliv materije na idejo.

Tematika Grajfonerjevega grafičnega sveta se je nekaj desetletij kalila v številnih grafičnih odtisih in se od osnovne, poakademijske figuralike preko raziskovanja geometričnih ali svobodnih oblik v prostoru prevesila v popolno abstraktnost. Grajfoner je izjemno dosleden ustvarjalec, ki vneto sledi svojim notranjim vzgibom in jih v grafične liste prenaša z vztrajnostjo zrelega misleca. Njegovi elementarni risarski postopki izpolnjujejo vso njegovo ljubezen, ki jo čuti do grafične umetnosti. Zato je pri njem vse iskreno in naravnost povedano – iz grafika v grafiko.

Matrica za kardinala Beatona, 2015, fotogravura, jedkanica in akvatinta, 95 x 65 cm

Matrica za lady Grisel Baillie II, 2015, fotogravura, jedkanica in akvatinta, 72 x 57 cm

Luknja (iz ciklusa Temé lukenj), 2009, akvatinta in gravura, 90 x 61 cm

Luknja (iz ciklusa Temé lukenj), 2009, akvatinta in gravura, 97 x 60 cm

Galerija Let

Brez naslova, 2019, gravura in suha igla, 160 x 100 cm

SAMUEL GRAJFONER

Samuel Grajfoner (1962, Maribor) je redni profesor za grafiko in risbo na Oddelku za likovno umetnost na Pedagoški fakulteti Univerze v Mariboru. Po študiju kiparstva (1990) je končal še specialistični študij grafike na Akademiji za likovno umetnost in oblikovanje v Ljubljani (1994) in se izpopolnjeval na Akademiji Minerva v Groningenu na Nizozemskem, v grafičnih ateljejih v Paragon Centre v Londonu, v pariškem Cité Internationale des Arts in na Printmakers Workshop v Edinburgu. Bil je član likovne skupine Mi, s katero je razstavljal v prvi polovici devetdesetih let. Sodeloval je na številnih skupinskih in samostojnih razstavah v Sloveniji ter mednarodnem prostoru in za svoje delo prejel več prestižnih nagrad. Med drugim je prejemnik študentske Prešernove nagrade ALUO Ljubljana (1990), priznanja na 18. Mednarodnem grafičnem bienalu (1989, Ljubljana), Glazerjeve listine za dosežke na področju kulture (2005, Maribor), odkupne nagrade na seuleskem mednarodnem grafičnem bienalu (2009, Seul), druge nagrade v Livornu (2015), odkupne nagrade na 16. Mednarodnem bienalnem festivalu portreta v Tuzli (2015) in priznanja za kvaliteto likovnih del na 8. Mednarodnem festivalu likovnih umetnosti Črno in belo v Kranju (2019). Njegova grafična dela so vključena v številne umetniške zbirke, med drugimi se nahajajo v znameniti dunajski Albertini – kot odkupne nagrade z 2., 4. in 7. bienala slovenske grafike Otočec, Novo mesto.

Foto: Branimir Ritonja

Fotografije grafičnih listov: Julijan Grajfoner

Na naslovnici:

Brez naslova, 2019, gravura, 100 x 160 cm

Za dodatne informacije se lahko obrnete na
Katarino Klemenc,
telefon: 01/580 22 43,
elektronski naslov: katarina.klemenc@sandoz.com
www.lek.si/galerija-lek
Grafična priprava in tisk: Collegium Graphicum

član skupine Sandoz